

Odkrycie sprzed 130 lat ma spore zastosowanie

ROCZNICA. **UJ** organizuje obchody 130. rocznicy skroplenia składników powietrza przez Zygmunta Wróblewskiego i Karola Olszewskiego, profesorów **Uniwersytetu Jagiellońskiego**.

W 1883 r. Zbigniew Wróblewski i Karol Olszewski dokonali pierwszego na świecie skroplenia tlenu i azotu. Było to duże wydarzenie w ówczesnym środowisku naukowym. – *Skroplenie gazów trwałych stanowiło niezwykle poważny argument za tzw. kinetyczną teorią budowy materii. To, że gazy dają się skropić, pozwoliło uzyskać głębszy wgląd w budowę materii* – mówi dr hab. Paweł Góra z **UJ**.

Wróblewski i Olszewski użyli tak zwanej metody kaskadowej, wymyślonej przez francuskiego fizyka Louisa Paula Cailleteta.

Współcześnie ciekły tlen i azot mają szerokie zastosowanie. – *Ciekłego tlenu używa się jako utleniacza w silnikach ra-*

kietowych. Ciekły azot ma mnóstwo zastosowań w nauce i w przemyśle – wylicza dr Góra.

Dodaje, że w medycynie azot jest chłodziwem w krioterapii, używany jest do leczenia zmian skórnych, do niszczenia pewnego typu komórek nowotworowych oraz do konserwowania tkanek i komórek.

W przemyśle spożywczym służy do konserwowania żywności, a nawet w tzw. kuchni molekularnej, stosowanej w niektórych restauracjach z gwiazdkami Michelin. W przemyśle ciekły azot używany jest m.in. do zamrażania rur, które trzeba naprawić, a nie można odciąć dopływu wody.

Uroczysta inauguracja obchodów rozpoczęła się wczoraj w Collegium Maius. Do końca miesiąca na wydziałach chemii i fizyki **UJ** organizowane będą wydarzenia towarzyszące – wykłady, pokazy doświadczeń i wystawy.

WIOLETTA KWACZAŁA